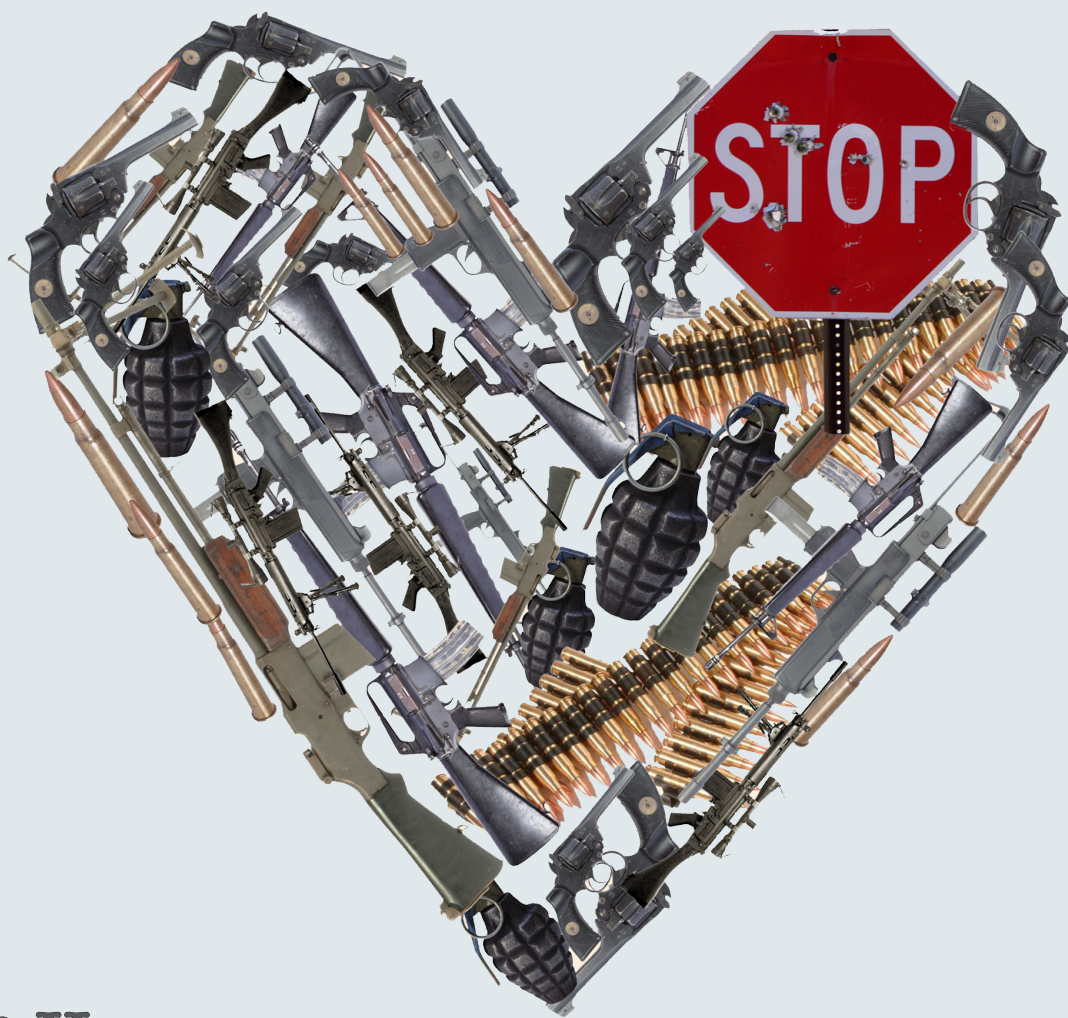

Larm

Et magasin om barns rettigheter
av PRESS - Redd Barna Ungdom

SV og Høyre
duell om lekser

INTERVJU
TROND-VIGGO

Bestemødre
for verdens barnebarn

Larm nr. 1 2012

4-7: Politisk påvirkning på en annen måte

28-29: Aktivistkolen - lær mer om vår nye kampanje

10: Are Kalvø skriver om dei utruligaste ting

3: Leder, 4 under PRESS
4-7: Bildereportasje: STREET ART NORWAY
8-9: Intervjuet: Trond-Viggo Torgersen
10: Are Kalvø: Dei utruligaste ting
11-13: Dypdykket: Vest Sahara
14-15: Barn i krig - kampanjetekst
16-17: Duellen: Leksefri skole

18-19: Sofaaktivisten
20-21: Ikke til å leve med - Audun Lysbakken
22: Barn på flukt - Ingvar Ambjørnsen
23: Barn starter aldri krig
24-25: Asylbarn - bagasje eller egen verdi
26-27: Bestemødre for fred
28-29: Aktivistkolen: Speak out
30-31: Oppslagstavla

Skribenter: Are Kalvø, Sigrun Espe, Rebekka Jynge, Ida Marie Wilhelmsen, Anne Helene Hauge, Fanny Sivertsen, Ingvar Ambjørnsen, Audun Lysbakken, Aina Basilier Vaage, Beatriz Jaquotot, Tale Berg-Nilsen, Torunn Wigum Frøseth.

Fotografer og illustratører: Mathias Frøyhaug, Tirill Sjøvoll, Tale Berg-Nilsen, Christine Brown Vollen, Beatriz Jaquotot, Sigbjørn Hølmekbakk Mangseth, Halvor Hølmekbakk Mangseth, Anette Karlsen, Rolf M. Aagaard, Andy Hall/OXFAM.

Andre bidragsytere: Aksel Hagen, Elisabeth Aspaker, Bestemødre for fred, Torunn Wigum Frøseth, Anne Helene Hauge, Kristian Jahren Øvretveit, Christine Brown Vollen, Isabelle Hörnfeldt, Julie Kristine Wood.

Takk!

Redaktør:	Tale Berg-Nilsen
Larmsekretær:	Christine Brown Vollen
Ansvarlig redaktør:	Torunn Wigum Frøseth
Bladbunad:	Tale Berg-Nilsen og Tirill Sjøvoll
Forsideillustrasjon:	Solveig Bua Løken
Baksideillustrasjon:	Solveig Bua Løken
Opplag/trykkeri:	3200/07 Gruppen

Larm utgis av PRESS – Redd Barna Ungdom.
PRESS er en rettighetspolitisk organisasjon for ungdom mellom 13 og 25 år.

Post: Pb. 6902 St. Olavsplass
0130 Oslo
Besøk: Storgata 38
Tlf: 21 01 68 70
E-post: larm@press.no
Nett: www.press.no

Artikler, kronikker og intervjuer står for den enkelte forfatters regning, og gjenspeiler ikke nødvendigvis PRESS – Redd Barna Ungdoms syn.

Gjennom lobbyarbeid, informasjonsvirksomhet og aksjonisme jobber PRESS for et bedre samfunn for barn, i Norge og internasjonalt.

Neste Larm kommer i postkassa di i juni.

Det er på tide

Ungdom kan endre verden. Vi kan velge å lære av de som styrer nå og finne ut hvordan vi vil gjøre det annerledes. Vi er uredde og har en enorm tro på at nettopp vi kan skape endring for både oss selv og de rundt oss. Vi har ikke frykt i oss - vi står på krava til vi blir hørt. Vi finner oss ikke i å bli dårlig behandla.

Ungdomsengasjement og viktigheten av dette har virkelig blitt aktuelt under den arabiske våren. Helt siden opprørene startet i Tunisia, og beveget seg til flere andre arabiske land og nå sist i Syria, har ungdom vært de som har drevet kampen. De har gått i bresjen for å få et land der demokrati og rettferdighet er en selvfølge. De vil ha et samfunn hvor de kan snakke fritt. Det har ført ungdom ut i gatene i fredelige og etterhvert ikke like fredelige demonstrasjoner. Ungdom har tent på seg selv, de har gått i mot de væpnede sikkerhetsstyrker uten frykt, de har blitt fengslet og de har blitt torturert. Hele tiden har de hatt troen på at det de gjør er for det beste for landet. De har blitt smitta av tanken om demokrati, og de nekter å gi seg før de får nettopp det.

For oss ungdommer i Norge innebærer ikke slike kamper like stor fare. Vi kan gå ut i gatene og demonstrere uten å tenke over faren for å bli arrestert. Om vi føler oss dårlig behandla kan vi rope med vår høyeste stemme og faktisk bli hørt. Om vi er uenig i noe kan vi skrive det i avisen uten å se oss bak ryggen i ettertid. Med en slik mulighet kommer også et enormt ansvar til å benytte seg av det. Både for oss selv og vår hverdag, men ikke minst for ungdommene i resten av verden.

Nå er det på tide at vi sloss sammen som ungdommer for demokrati og rettferdighet. Vi må kreve at norske politikere begynner å handle rett for ungdommene i resten av verden. Det betyr at vi ikke kan fortsette å låne bort penger til land som bruker dem til å bryte menneskerettigheter og undertrykke folket sitt. Vi må slutte å produsere våpen som brukes i krig. Vi må ikke slutte å kalle det fredsbevarende styrker om de innebefatter bomber. Det er på tide at vi spør –

hva #@*!! gjør Norge i krig?

Tommy

4 under PRESS:

Hva er Norges største utfordring ifølge deg og din organisasjon?

Knut Johannes Sverre, Røde Kors Ungdom

En av de største utfordringene i Norge i dag er ensomhet, og spesielt ensomhet blant ungdom. Av ulike årsaker faller ungdom utenfor fellesskapet, og vi må sammen ta ansvar for å være der for hverandre, og skape et inkluderende samfunn. Ensomhet er ikke en sykdom, vi må gjøre det OK å si fra om at "jeg er ensom".

Silje Lundberg, Natur og Ungdom

Den største utfordringa både Norge og resten av verden står overfor er klimaendringene, som allerede i dag truer millioner på livet. Innen de neste 40 åra er vi nødt til å nå nullutslippssamfunnet. Det betyr at vi må kutte store mengder klimagassutslipp. Samtidig gir dette oss en enorm mulighet til å tenke nytt i samfunnsutforminga og industriutviklinga i Norge. Nullutslippssamfunnet er mulig, dersom vi bare vil det nok.

Markus Nilsen, Changemaker

Norges største utfordring er at vi har en politikk som er mer ustemt enn stemmebåndene til hun gamle dama som synger bursdagssanger på youtube. Olga Marie Mikaelson heter hun, søk det gjerne opp. Altså. Vi driver med fredsmedling overalt, men selger våpen og ammunisjon uten kontroll til de samme stedene. Og miljøvernministeren vår blir kåra til Climate Champion of the Year i FN samtidig som vi blir mer og mer avhengige av olja.

Hilde, Norsk Folkehjelps Solidaritetsungdom

Å jobbe frem en mer human og rettferdig asylpolitikk, der alle som trenger det får lovlig opphold i Norge, der mennesket som individ synes og får forrang foran innvandringspolitiske hensyn.

Street art Norway

Bildene er hentet fra boka
Street Art Norway,
KONTUR FORLAG

Trond Viggo Torgersen:

Taler barnas sak

Trond-Viggo Torgersen er en travel mann. Det tidligere barneombudet, som nå er aktuell med Ungdommens maktutredning, pendler mellom Bergen, hvor han holder til, og TV-jobber i Oslo. PRESS var heldige og fikk en avtale med ham på Oslo sentralbanestasjon, før toget gikk til Gardermoen.

“Barn har det best når de har det bra, men også dårligst når de har det dårlig.”

Tale Berg-Nilsen, nestleder og Christine Brown Volla, informasjonssekretær

Trond-Viggo Torgersen er for de fleste mest kjent fra NRK, men det er mye mer bak denne mannen enn humor på TV. Mannen som har spilt karakteren Vaktmester'n har også jobbet som barneombud og nå nylig vært leder for ungdommens maktutredning. Hans barneengasjement strekker seg fra viktigheten av å være åpne mot barn og fortelle ting på deres premisser, til at barn som har det vondt i Norge skal få det bedre.

I NRK har Trond-Viggo jobbet med mange serier for barn og unge. Han kan fortelle at hans engasjement har vært der hele tiden.

«Jeg er oppdratt sånn at barn er en helt naturlig del av alle dem som har rettigheter i Norge. Barn har det best når de har det bra, men de er også de som har det verst når de har det dårlig. Det er det som engasjerer meg sterkt; de barna som har det dårlig i Norge. Det er en skam at vi har barn som ikke har det bra i Norge.»

Ulikt engasjement

Det er ikke vanskelig å se at Trond-Viggo har et spesielt engasjement for barn. Men han vil understreke at hans engasjement for barn er delt. For eksempel handlet TV-programmene han lagde for NRK mer om å få forklart ting til barn på en god måte. «I motsetning til barn som har det ille, kan voksne gjøre noe med situasjonen sin. De kan endre sin egen tilværelse for å få det bedre. Barn kan gjøre veldig lite. De er helt avhengig av voksne til å guide dem på en eller annen måte. Det er derfor det å sette barn i mest mulig stand til å påvirke sitt eget liv, og begynne på det løpet med å forstå ting, har vært så viktig for meg. Kroppen-serien var for eksempel et resultat av dette.» Han forklarer at «Når man snakker til barn, så snakker man også til noen voksne, enten deres foreldre eller besteforeldre, noen som er engasjert i barnets liv. Når folk ikke skjønner en ting, er det mye lettere å henvende seg til barnet i dem for å gjøre en sak så enkel og forståelig som mulig.» Den andre siden av hans barneengasjement handler mer om utsatte grupper barn. I 1989 ble han

utnevnt til Norgeshistoriens andre barneombud. Dette var akkurat samtidig som Norge begynte sitt arbeid med å ta inn barnekonvensjonen i norsk lov. Torgersen forteller at han ikke var spesielt opptatt av å bli barneombud, men at han ble oppfordret til å søke og fikk jobben. «Da hadde jeg jobbet så lenge med barn og unge i media at jeg var kjent blant en ganske stor del av barnebefolkningen. Det var jo en tillit jeg kunne bruke til noe.» Han forteller at det å jobbe med barn og unge var veldig engasjerende og lærerikt. «I tillegg fikk de sakene jeg valgte å jobbe med oppmerksomhet – det var motiverende for videre arbeid.»

Redd for tulleddemokrati

I forbindelse med den pågående prosessen med å ansette et nytt barneombud har det blitt satt ned et barnepanel som skal delta i prosessen. Vi lurer på hvilke kvalifikasjoner Trond-Viggo selv ville sett etter i potensielle barneombud. «Barneombudet må være et veldig engasjert menneske.», forteller han. «Det er også viktig å være veldig realistisk tror jeg. Et nytt barneombud må være en som kan plukke de kampene man har lyst til å bruke energi på. Barneombudet som institusjon har jo endret seg en del siden min tid og det har blitt en del mer byråkrati. Fortsatt har Barneombudet en enorm frihet i forhold til andre institusjoner, fordi man ikke har noen plikt til å engasjere seg. Derfor er det viktig med et barneombud som er virkelig dedikert.»

Selv om han ser hvorfor man har satt ned et barnepanel er han veldig klar på at han er litt skeptisk til om barn har den nødvendige kompetansen til å virkelig påvirke et sånt valg. «Der er jeg og Reidar Hjermann uenig. Jeg er redd for at de ikke skal få muligheten til å bli hørt og til å påvirke og at dette skal bli tullepåvirkning. Det er

det jeg er redd for i vårt politiske system - at det skal bli et sånt tulleddemokrati.» Han fortsetter med «I dag er det en hel del barn, som for eksempel på en barnehøring, som har blitt opplært til å si noen ting. På den måten blir barn skjovet foran av voksne som står bak og dermed er det ikke egentlig deres stemme som blir hørt.» Trond-Viggo forteller at han er redd for at et barnepanel bare består av såkalte flinkiser som liksom skal representere alle barn, men som i virkeligheten ikke gjør det. «De representerer bare seg selv og kanskje moren og faren sin. Vi går nå til et sånt flinkissamfunn hvor det er noen utvalgte som får mer taletid enn andre. Og noen av disse er ikke så flinke til å representere de andre som ikke slipper til.» Han mener at maktutredningen viser at dette er i ferd med å skje, og understreker at det bekymrer han.

Urettferdigheten er urettferdig

Det er Trond-Viggo som har ledet utvalget som jobbet med ungdommens maktutredning. Som leder har han ledet utvalget sånn som han mener et demokrati skal bli ledet- alle medlemmene av utvalget skulle bli hørt. Og det gjør at man ikke alltid kommer helt til enighet. «Om man skal orke å være demokratisk, så blir ikke alle helt fornøyd hele tiden. Noen ganger så må man gi seg, noen ganger må man finne et kompromiss, eller så er man uenige. Det var uenigheter på noen ting, men ikke på mye.» Ifølge Trond-Viggo var det ikke de største uenighetene innad i utvalget. Det det var mest uenighet om, var om ungdomsrådene skal være lovregulert, og om stemmerettsalderen skal senkes.

I utredningen har utvalget kommet frem til at det er viktig at spesielt utsatte grupper barn i Norge

«Rettferdigheten må skje. Det kan ikke være forskjell på barna.»

får muligheten til å få sine meninger hørt i saker som gjelder dem. I dag mener Trond-Viggo at de ikke har denne muligheten i stor nok grad. Han kan også fortelle at dette er det som går mest inn på ham og at det slår sterkt ut på hans samvittighet. «Den uroen over at urettferdigheten følger urettferdigheten. De som er uheldige blir mer uheldige av å være uheldige – det er skikkelig urettferdig. Om man tilfeldigvis har blitt født av noen

som ikke har kapasitet til å være foreldre, så er det desto viktigere at man har en mulighet til å påvirke sin egen situasjon.» For Trond-Viggo er noe av det viktigste de fikk til da han var barneombud å starte Landsfore-

ningen for barnevernsbarn. «Dette var et møtested for barnevernsbarn hvor de kunne snakke sammen og dele erfaringer. De som er barnevernsbarn vet stort sett ikke om andre barnevernsbarn, så det var veldig bra at de fikk snakket ut om problemene sine der.»

Systemet er problemet

Utvalget konkluderer også med at barnevernet bør ta over omsorgen for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år. «Rettferdigheten må skje.», understreker Trond-Viggo. «Det kan ikke være forskjell på barna. Hvis du er 12 år må du ha denne typen rettigheter i Norge. Om du er 15 noen andre. Uansett hvordan du er her. Det er det som er med barn – at du har ikke fullstendig ansvar for deg selv før du er 18 år. Så om du er kommet hit tilfeldig ved at du måtte flykte fra krig, eller om du er født her, skal du ha de samme rettighetene som andre på samme alder i Norge. Det er ikke noe vanskeligere enn det. Det er bare systemet som har latet som det ikke er sånn.»

Dei utruligaste ting

Are Kalvø,
fast spaltist i Larm

Dei utruligaste ting kan skje. Og dei utruligaste ting skjer. Ofte. Verkelig utrulige ting. Ting som ingen trudde kunne vere mulig.

Menneske har klart å reise til månen. Og gå på månen.

Folk har kryssa kontinent på ski og til fots. Folk har gått til polpunkta, mutters åleine. Folk har klatra til dei høgaste fjella i verden. Mange gonger.

Nokon fann opp bilen. Tenk på det. Og før det var det nokon som fann opp hjulet. Det er veldig imponerende.

Dersom du lever i ei verd utan hjul, så er det utrulig godt gjort å komme på å lage eit hjul.

Det har folk klart. Folk klarer det utrulige.

Folk overlever ulykker det ikkje skulle vere mogleg å overleve. Det skjer.

Og radio og tv. Nokon fann opp det.

Og telefonen.

Nokon fann på internett. For hundre år sidan ville ingen klart å gjette at nokon kom til å finne på internett.

Og flyet. Menneske har lært seg å flyge. Rett og slett.

Og mennesket har også gjort ufatteleg grufulle ting mot kvarandre. Ufatteleg grufulle.

Og folk har gjort mykje rart. Ufatteleg rart.

Alt dette har menneske gjort. Alt dette har skjedd. Og fleire ufattelege ting kjem til å skje. Vi veit ikkje kva. Det er derfor dei er ufattelege.

Men det eg er heilt sikker på, er at det kjem aldri til å skje at eit barn startar ein krig.

Dypdykk:

Okkupasjonen av Vest-Sahara

Eit verhardt ørkenområde vest i Algerie var i 8 år heimen til Senia Bachir Abderahman. Senia er saharawi – ei gruppe menneske som har vorte svikta av verdssamfunnet. Saharawiske flyktningar har i over 35 år budd i leirar som vart oppretta då Marokko invaderte deira heimland, Vest-Sahara. Det som opphavleg var mellombels teltleirar liknar meir og meir på vanlege byar, med murhus og gater. Men sjølv om husa er varige kan vi ikkje akseptere at situasjonen for flyktningane er det.

Vest-Sahara – svikta av alle

Sigrun Espe,

Støttekomiteen for
Vest-Sahara

Første gong eg møtte Senia i 2004 snakka ho om Vest-Sahara-konflikten for studentar i Bergen og måtte ha tolk for å gjere seg forstått. I dag studerer ho folkehelse på Universitetet i Oslo og snakkar flytande engelsk. Senia fekk for 8 år sidan stipend for å flytte frå

flyktingleirane og gå dei to siste åra av vidaregåande skule i Noreg. Etter dette har ho jobba for å spreie informasjon om Vest-Sahara både i

Noreg, på universitet i USA og i internasjonale fora som FN. For Senia og for resten av flyktingane er leirane i Algerie ein mellombels bustad; dei vil ikkje kvile før dei kan busette seg i eit fritt Vest-Sahara.

Historie

Spania koloniserte det området som i dag vert kalla Vest-Sahara fram til 1975. Då dei trakk seg ut fekk ikkje innbyggjarane sjansen til å avgjere kva som skulle skje med området, slik folkeretten seier at dei skal. Marokko i nord allierte seg med Mauritania i sør og invaderte. Parallelt med ein militær invasjon arrangerte Marokko ein storstilt, fredeleg, godt dokumentert marsj for å "ta tilbake" det dei kallar dei sørlege provinsane. Men den internasjonale domstolen i Haag avviste allereie i 1975 at Vest-Sahara har vore ein del av Marokko tidlegare. Mauritania trakk seg tidleg ut av konflikten, men Marokko går mot folkeretten, Haag og over hundre FN-resolusjonar og har no okkupert området i over 35 år.

Då Vest-Sahara vart invadert verva mange saharawiske menn seg til motstandsørsla. Kvinnene tok med seg borna og flykta austover mot Algerie. Senia si bestemor, Aziza, tok med seg sine seks born og flykta til fots gjennom ørkenen. Mor

til Senia, Lala, var berre 12 år men fekk eit stort ansvar som eldstemann i syskenflokk. Familien måtte gå om natta for å halde seg skjult for marokkanske bombefly. Etter nokre dagar gjekk familien tom for mat og vatn, og yngstesonen på berre åtte månader døydd av dehydrering. Eit par dagar etter dette omkom dei to andre gutane til Aziza etter at ei landmine eksploderte. Og før marerittet var over vart Aziza sjølv blind på begge auga etter at eit fly slapp ei bombe rett ved familien. Med sine tre jenter kom Aziza til slutt til leirane i Algerie og starta sitt nye liv som flykting og enke etter at mannen omkom i kampane i heimlandet.

"Marokko er ikkje interessert i å opne opp for eit fritt Vest-Sahara"

Okkupert Vest-Sahara

Vest-Sahara er eit område rikt på naturressursar, blant anna fisk og fosfat, og økonomisk aktivitet i

Vest-Sahara vert kontrollert av den marokkanske regjeringa. Etter invasjonen har mange marokkanarar flytta til området, og saharawiane er i mindretal. FN-styrken MINURSO vart etablert etter våpenkvila mellom Marokko og Polisario i 1991 med det mål å gjennomføre ei folkerøysting for å avgjere om Vest-Sahara skulle vere sjølvstendig eller ein del av Marokko. Dette har dei framleis ikkje fått gjennomført, for Marokko har motarbeida folkerøystinga frå starten av.

Marokko er ikkje interessert i å opne opp for eit fritt Vest-Sahara, og dei held kontrollen i området med makt. Saharawiar som støttar eit fritt Vest-Sahara vert knebla og ofte mishandla på ulike måtar. I dag er MINURSO den einaste FN-styrken som ikkje har mandat til å rapportere menneskerettsovergrep.

Okkupert Vest-Sahara er i dag avgrensa mot aust av ein 2 200 km lang minebelagt mur. Dette er eit av dei områda i verda med flest miner, og mine-rydding er eit av satsingsområda for norsk bistand til Vest-Sahara. Denne muren hindrar kontakt mellom okkupert Vest-Sahara og flyktingleirane i Algerie.

Livet i leirane

Flyktingleirane i Algerie ligg i ørkenen, og flyktingane er avhengige av internasjonal bistand for få den maten dei treng. Heilt frå starten insisterte Polisario på å drive leirane på eiga hand, og i dette arbeidet vart kvinnene sentrale. Aziza og andre kvinner i same posisjon vart ansvarlege for å fordele mat og andre varer som

bistandsorganisasjonane leverte, samt å byggje opp utdannings- og helsesystem. Dette har gjort at kvinnene har fått ein sterk posisjon i leirane. Dei siste åra har dei merka konsekvensane av den internasjonale økonomiske krisa – i krisetider vert det nemleg ofte kutta i bistandsbudsjett. Born og unge er spesielt utsette for under- og feilernæring, og små born er også sårbare for det ekstreme veret, med temperaturar over 50 grader på dagtid og under null om nettene. Flyktingane drøymmer om å greie seg sjølve, om å returnere til Vest-Sahara som blant anna har kyst med store fiskeressursar.

Det er usikkert kor mange flyktingar som faktisk bur i leirane, for dei to partane i konflikten bruker svært ulike tal. Polisario, som representerer saharawiane, og Algerie hevdar det bur 165 000 flyktingar i leirane medan Marokko meiner dei overdriv tala for å få meir politisk og økonomisk støtte og seier at det maksimalt er 50 000 i leirane. FN opererer med eit tal som ligg midt mellom.

"Flyktingane er avhengige av internasjonal bistand for få den maten dei trenger"

For å fremje saka er det viktig for saharawiane å kome seg ut i verda og fortelje om den lite kjende konflikten. For å få sjansen til dette er utdanning naudsynt,

og difor har skular vore høgt prioritert i leirane. Men etter å ha fullført barneskulen er det færre sjansar, og mange må flytte vekk frå familiene sine og bu på internatskule om dei vil fortsette på skulen. Dei fleste borna må flytte vekk for å gå vidare på skule når dei er 12 år, og dei reiser anten til Algerie, Spania eller til og med Cuba. Senia var berre 8 år då ho måtte flytte frå familien sin for å

gå på internatskule i Algerie. Saharawiane er opptekne av å utdanne born og unge, men dette skapar også utfordringar. Unge vaksne med høgare utdanning som returnerer til leirane vert frustrerte, ikkje berre fordi konflikten er fastlåst og tilsynelatande utan løysing, men også fordi det ikkje er lønna arbeid for dei i leirane.

Talerør for saka

Senia var den fyrste av om lag 20 ungdomar som har fått stipend til å studere to år på ein av fleire internasjonale United World Colleges. Dette er ei rekke skular som tilbyr internasjonal utdanning til elevar frå heile verda, og kvart år fullfører over 20 norske elevar dei to siste åra av vidaregåande ved ein UWC-skule. I 2002 starta nokre norske tidlegare UWC-elevar eit initiativ for å skaffe stipend til ungdom frå dei saharawiske flyktningleirane, og dette har vorte vidareført med intervju og opptak av nye elevar om lag annakvart år etter dette. Desse ungdommane er viktige ambassadørar for saharawiane; Mange av dei har delteke på større seminar og konferansar, og fleire av dei har tala for FN.

“For å fremje saka er det viktig for saharawiane å kome seg ut i verda.”

Senia har blant anna vore aktiv i det europeiske lobbyarbeidet for å få stansa EU sin fiskeriavtale med Marokko. EU har i mange år lønna Marokko for å fiske i okkupert Vest-Sahara, noko som går imot internasjonal lov. Aktivistar har jobba for å stanse denne utnyttinga av Vest-Sahara sine fiskeressursar. I desember jubla aktivistane då EU-parlamentet stemte mot å forlenge avtalen, men i januar signaliserte EU-kommisjonen at dei vil jobbe for å få på plass ein ny avtale. Så lenge samarbeidspartnaren i avtala er Marokko og ikkje saharawiane sjølve vil Senia og dei andre aktivistane motarbeide ein slik fiskeriavtale.

Engasjement

FN, EU, og heile verdssamfunnet har svikta saharawiane. Men saka er ikkje tapt, og det er viktig både for saharawiane i okkupert Vest-Sahara og for flyktningane å halde på håpet om eit fritt Vest-Sahara. Støttekomiteen for Vest-Sahara, andre aktivistar rundt om i verda, saharawisk ungdom som studerer i utlandet og andre saharawiar jobbar kvar dag for å fortelje folk om Vest-Sahara og om konflikten som så få kjenner til. Kvar dag saka vert meir kjent, vert det også vanskelegare å ignorere rettane til det saharawiske folk.

Faktaboks Vest Sahara

- Området vart kalla Spansk Sahara og var ein spansk koloni fram til 1975
- Den marxistiske motstandsgruppa Polisario vart skipa i 1973
- Området vart invadert av Marokko og Mauritania umiddelbart etter fridomen frå Spania
- I 1975 godtok den internasjonale domstolen i Haag kravet frå Polisario om folkerøysting.
- Polisario erklærde landet sjølvstendig som Den demokratiske arabiske Sahara-republikk i 1976
- Mauritania trakk seg ut av Vest-Sahara i 1979
- FN forhandla fram ein fredsavtale mellom Polisario og Marokko i 1991. Forutsetninga var ei folkerøysting om sjølvstende i 1992, som ennå ikkje har vorte gjennomført.
- FN styrken MINURSO (United Nations Mission for a Referendum in Western Sahara) skulle sikre at våpenkvila vart halden og at folkerøystinga vart gjennomført
- Ein eksilregjering av Polisariomedlem held til i den algeriske byen Tindouf.
- Vest-Sahara er anerkjent som stat av rundt 40 land, som ein del av Marokko av rundt 20

Mot en internasjonal våpenhandelavtale?

Ida Wihelmsen og
Rebekka Jynge,
Sentralstyret

Hver eneste dag blir 2000 mennesker drept av våpen. Av de som mister livet i væpna konflikter, er omtrent 80 % kvinner eller barn. På tross av dette finnes det i dag ingen internasjonal regulering av våpenhandel. Det finnes faktisk flere reguleringer og retningslinjer for salg av bananer og kosmetikk, enn det gjør for verdens farligste industri. I juli vil statene i FN (Forente Nasjoner) ha en historisk mulighet til å forby uansvarlig våpenhandel, og på den måten bidra til en tryggere verden. Som en av verdens fremste våpeneksportører spiller Norge en viktig rolle for at statene blir enige om en robust avtale. Fram til nå har Norge stått fram som en av forkjemperne, og i juli vil det vise seg om deres ord blir til handling.

Fra Nobel til FN

Ideen om en internasjonal våpenhandelavtale, som kalles Arms Trade Treaty (ATT), kom fra en gruppe vinnere av Nobels fredspris, ledet av Oscar

Arias Sanchez, da de i 2006 fikk FNs generalforsamling til å vedta resolusjon 61/89. Resolusjonen ble starten på arbeidet med å utvikle en ATT, og det fikk støtte fra flere av verdens uavhengige organisasjoner. Siden den gang har alle statene samlet seg flere ganger for blant annet å diskutere hva de vil ha i traktaten, og hvor bindende den skal være. I 2009 stemte et overveldende flertall for å starte forhandlinger om en robust ATT. Nå er vi kommet til de avgjørende månedene før statene møtes igjen i juli, da de forhåpentligvis blir enige om en sterk og bindende avtale.

Hvorfor trenger man en regulering av våpenhandel?

Hvert år blir det produsert 8 millioner lette våpen og 12 milliarder patroner. Disse våpnene er med på å drepe millioner av mennesker. Noen blir skadet for livet, og andre blir tvunget til å forlate sine hjem. Derfor trenger verden en regulering som gjør at stater ikke kan få våpen til enhver tid. Mange land, Norge inkludert, fører egen kontroll. Den nasjonale kontrollen er viktig, men det er ikke nok til å stoppe uansvarlig handel mellom landegrensene. Våpenhandelavtalen som blir forhandlet fram i juli må derfor være sterk og effektiv. Bare hvis avtalen blir solid, kan den redde liv og hindre at menneskerettigheter blir brutt.

Norges rolle

Norge var ifølge det svenske fredsforskningsinstituttet SIPRI verdens femtende største våpeneksportør i 2010. Hvis man regner ut fra antall innbyggere er vi blant de aller største. Vår våpenindustri er spesielt eksportrettet, vi leverer krigsmateriell til et femtittalls land. Derfor har vi også et stort ansvar for at våpenhandelavtalen går i boks. Norge har flere våpenfabrikker, de største er lokalisert i Kongsberg og på Raufoss. Man har sett at våpen og våpendeler som har blitt produsert i Norge har endt opp i krig, verdens farligste industri er altså god butikk for Norge. Kongsberg Gruppen og Raufoss-baserte Nammo har de siste seks årene økt sin samlede omsetning fra 7,3 milliarder kroner til 17,2 milliarder kroner. Disse inntektene får staten Norge nytte godt av, ettersom staten eier halvparten av Nammo.

PRESS er nå med i koalisjonen Control Arms. Sammen med en rekke andre organisasjoner fra hele verden står vi sammen om å jobbe mot en skuddsikker internasjonal ATT. For å få til et internasjonalt engasjement for en robust ATT, har kampanjen «Speak Out!» sprunget ut av Control Arms. Speak Out bygger på kampanjen «Million faces» fra 2006. En million mennesker ga et bilde av seg selv til støtte for å starte forhandlinger for

Fotograf: Andy Hall/OXFAM

en våpenhandelsavtale. Nå som forhandlingene til en endelig avtale bare er noen måneder unna, ber Control Arms alle de som vil ha en skuddsikker våpenhandelsavtale om å gi stemmen sin ved å skrive under på oppropet som krever en ATT som:

- Stopper overføringer der det er betydelig risiko for at våpnene eller ammunisjonen vil bli brukt i alvorlige brudd på internasjonal humanitær lov eller internasjonale menneskerettigheter, eller bidra til væpnet vold og undergrave sosio-økonomisk utvikling.

- Holder regjeringer ansvarlige overfor eksisterende standarder i henhold til folkeretten og FN-pakten.

- Inkluderer alle konvensjonelle våpen og ammunisjon, alle overføringer og transaksjoner.

- Er bindende og inneholder detaljerte retningsslinjer for full gjennomføring, rapportering og internasjonalt samarbeid.

Etter planen skal FN forhandle fram en våpenhandelsavtale i juli, men vi står i fare for at utfallet blir en veldig svak avtale eller ingen avtale i det

hele tatt. Med press fra hele verden, vil det bli vanskeligere for landene å ignorere viktigheten av en skuddsikker ATT. I uke 17 og 18 har PRESS og Changemaker nasjonale aksjonsuker for Speak Out! Barns rett til liv vil fortsette å bli brutt dersom våpen får flyte fritt. Så langt har 70 nordmenn skrevet under kampanjen, etter uke 17 og 18, vil det være mange fler!

Vil du besøke Nammo sin våpenfabrikk på Raufoss? Sjekk oppslagstavla på s. 30!

HVORDAN FUNGERER DE FORENTE NASJONER?

FN består av 193 land, hvorav 191 har ratifisert barnekonvensjonen.

FN består av seks hovedorganer: Generalforsamlingen, Sikkerhetsrådet, Det Økonomiske og sosiale rådet, Tilsynsrådet, Den Internasjonale Domstolen og Sekretariatet. Hovedorganene har også flere undergrupper og organer etablert som FN's ansvar utvidet, blant annet UNICEF, UNESCO og WHO.

Sikkerhetsrådet er det organet som først og fremst tar for seg spørsmål angående fred og sikkerhet, til forskjell fra generalforsamlingen som kan diskutere hvilke som helst globale problemer. Sikkerhetsrådets oppdrag er å bevare verdensfred og avverge hat mot den internasjonale sikkerheten.

Sikkerhetsrådet består av 15 medlemsland hvorav fem er permanente. Disse er USA, Storbritannia, Frankrike, Russland og Kina. De fem faste medlemmene har vetorett, som betyr at de kan stoppe en avgjørelse i rådet hvis de vil. De øvrige ti medlemmene velges inn for to år av gangen. Alle FN's medlemsland har forpliktet seg til å følge og gjennomføre dem.

Noen mener at lekser er med på å gjøre forskjellen mellom de flinke og de mindre flinke elevene større. Elever med ressurssterke foreldre har større mulighet til å få hjelp enn de elevene som ikke har det. Flere mener at en leksefri skole der man utvider skoledagen for at elevene kan få tettere oppfølging av lærerne på skolen er et bedre alternativ til dagens praksis. Andre mener derimot at lekser er et viktig virkemiddel for at elevene selv skal kunne ta selvstendig ansvar, og for å lære seg gode arbeidsrutiner. Vi har snakket med to fra Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget for å høre hva de mener om leksefri skole.

Duellen: Leksefri skole

Aksel Hagen
Stortingsrepresentant
Sosialistisk Venstreparti

Elisabeth Aspaker
Stortingsrepresentant
Høyre

Hva mener du om en leksefri skole?

En leksefri skole er et mål for SV. Forskning viser at de fleste elevene lærer lite av lekser, og at elever med ressurssvak bakgrunn får dårligere resultater av mye lekser. I stedet for hjemmelekser vil vi at skolearbeidet skal gjøres med faglig veiledning innenfor en utvidet skoledag. Men vi vil ikke fjerne leksene over natten, vi må først sørge for at et godt tilbud er på plass på skolen. Vi er heller ikke mot at elever av og til bruker tid på skoleprosjekter hjemme. Og vi er for at foreldre og foresatte følger med på og viser interesse for skolearbeidet, og gjerne leser for og med barna. Det vi er mot, er at elever skal være avhengig av hjelp hjemmefra for å gjøre lekser.

Dette er ingen god ide. Samfunnsutviklingen krever at vi lærer mer og ikke mindre. Da er lekser fortsatt nødvendig for å trene grunnleggende ferdigheter og for at kunnskapen skal sitte bedre. Skolen skal forberede elevene til videre utdanning og fremtidig jobb. Som i andre land har ikke norske elever for mye lekser. Å bruke tid på å bearbeide lærestoffet skal gi større forståelse slik at flere lærer mer. For Høyre er det ikke aktuelt å avskaffe lekser. Vi vet at riktige lekser har en læringseffekt. Dessuten gjør lekser at foreldrene lettere kan følge med i barns skolearbeid. Alternativet til lekser måtte være lengre skoledag for alle elever.

Mener du at lekser gjør at karakterer går i arv?

Lekser er ikke hovedårsaken til at karakterer går i arv. Det er foreldrenes bakgrunn som er mest avgjørende for hvordan barn lykkes i skolen. Vi vet at foreldre med høy utdanning og mange bøker hjemme, oftere har barn som lykkes på skolen. Lekser kan imidlertid være med på å forsterke dette bildet, fordi noen foreldre gir god leksehjelp, mens andre elever ikke får noen hjelp til leksene hjemme. Derfor kan leksefri skole, sammen med blant annet mer variert, praktisk og tilrettelagt undervisning, på sikt bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Nei, det blir feil å skyldte på leksene om karakterer går i arv. Men det er svært nedslående at selv ny forskning viser at skolen ikke klarer å utjevne sosiale forskjeller, til tross for satsing på tidlig innsats og tettere oppfølging av elevene. Høyre mener regjeringens tiltak som f.eks. lovfestet frivillig leksehjelp uten kvalifiserte hjelpere, ikke treffer blink.

Tror du lekser kan være med på å skape angst for de elevene som ikke klarer å gjøre det pålagte hjemmearbeidet?

Ja. Forskningen viser også at det ofte er de svakeste elevene som bruker mest tid på lekser, fordi de trenger mer tid på å løse oppgavene. Mange kommer på skolen uten å ha klart å gjøre leksene, selv om de har brukt mye tid. SVs mål er en skole der elever lærer, mestrer og trives. For en del elever kan leksene gi både lite mestring og lite trivsel, og heller ikke læring.

Det er lærerens ansvar at leksene gis på en slik måte at elevene har forutsetning for å mestre dem. Tilpassede lekser som gjennomgås av lærer, kan bygge opp under ferdigheter og faglig forståelse og løfte elevenes prestasjoner.

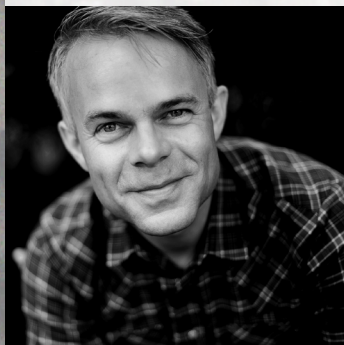
Kan ikke lekser være viktige i forhold til egeninnsats, nødvendig repetisjon og for å lære seg gode arbeidsrutiner?

Å være mot lekser er ikke å være mot pugging! Vi i SV vil ha samme strenge læringskrav som i dag. Hardt arbeid og mye øvelse er nødvendig når man skal lære seg noe. Men vi tror det er fullt mulig å lære elevene gode rutiner for egenarbeid innenfor rammen av skoletiden. Og så er det selvfølgelig ingen som skal straffes hvis de henger opp gangetabellen over skrivepulten hjemme. En av skolens viktigste oppgaver er å lære elever å tenke og arbeide selvstendig og kritisk. Å fjerne leksene må ikke bety at vi fjerner krav til elevene, men at vi gir elevene likere muligheter til å leve opp til kravene. Innenfor rammen av skoletiden.

Helt klart ja. Repetisjon er viktig for å bli faglig tryggere, og det å innarbeide gode arbeidsrutiner med lekser er viktig for å forberede dem på det som venter dem lenger opp i utdanningssystemet. Jeg liker ikke begrepet ansvar for egen læring. Det er skolens og lærerens ansvar å skape et positivt læringsmiljø og legge til rette for læring. Dette gjelder det som skjer i timene på skolen og i dialog med foreldrene skape gode leksevaner. I et stadig mer kunnskapsintensivt arbeidsliv, vil livslang læring være en forutsetning for å kunne gjøre en god jobb. Å kunne jobbe selvstendig med å lære seg nye ting, er en viktig egenskap å ha.

Sofaaktivisten

Tore Renberg og Jarle Klepp
Av: Fanny Sivertsen

I 2003 ble forfatteren Tore Renberg en folkefavoritt med oppvekstromanen *Mannen som elsket Yngve*, en av tiårets mest leste norske bøker. Renberg hadde utgitt flere andre bøker før dette, i 1995 vant han Tarjei Vesaas' debutantpris for kortprosaen *Sovende floke*. Han har vært innom de fleste sjangere fra sin debut og fram til i dag, men hans store gjennombrudd kom altså med Jarle Klepp, hovedpersonen i *Mannen som elsket Yngve*.

I *Mannen som elsket Yngve* møter vi Jarle i 1989, i ungdomsopprør som 17-åring. Hans lille gjeng består av kjæresten Kathrine og den rappkjefta kommunisten Helge Ombo. De går på Kongsgård videregående skole i Stavanger og hater alle de nyrike oljeungene de går der sammen med. Helge og Jarle spiller i Mathias Rust band, som de selv mener er ment for verdensherredømme. I tillegg til bestekompisen og kjæresten har Jarle et nært forhold til moren sin. Den alkoholisererte faren ser han sjelden. Jarle er stort sett fornøyd med livet, helt til en ny gutt begynner i klassen hans. Jarle føler en følelsesmessig dragning

mot Yngve, denne spesielle og utsvevende gutten. Yngve hører på synth-pop, spiller tennis og lever i sitt eget lille univers. Jarles verden rives og splittes av følelsene for Kathrine og forelskelsen i Yngve. Mannen som elsket Yngve er en bok som handler om å være ung og å finne sin identitet, en bok de fleste som har vært unge og forelska vil kjenne seg igjen i.

To år senere, i 2005, ble boka *Kompani Orheim* utgitt. Her møter vi Jarle før han ble Jarle Klepp og før han elsket Yngve. *Kompani Orheim* er en mer dyster historie som forteller om en oppvekst i et hjem som er hardt rammet av rusproblemer til Jarles far. Jarle vokser opp i et hjem med vold og rus, som er i ferd med å falle fra hverandre. *Kompani Orheim* ble nominert til Brageprisen og regnes av mange som Renbergs viktigste bok.

Tore Renbergs tredje utgivelse om Jarle Klepp heter *Charlotte Isabell Hansen* (2008). I denne boka møter vi Jarle i 1997. Jarle er 25 år, studerer litteraturvitenskap på universitetet i Bergen og lever livets glade dager. Litteraturprofessoren hans, Robert Göteborg, ser på ham som et lysende talent. Men en dag får han et uventet brev fra Anette Hansen fra Sola, bosatt i Skien. Jarle Klepp har en datter ved navn Charlotte Isabell Hansen. Jenta er seks år, snart sju og Jarle skal passe henne i en uke fordi Anette skal på sydenferie. Jarle spør seg «Hva skal verden med enda et barn? Trengs det enda en lyshåret og hjerteglad bekymring, som skal undre seg over hvor langt borte månen er, som skal bry det skjøre hodet sitt med hvorvidt blomster kan gråte, og hvem det er som plukker bladene ned fra trærne når det er blitt høst?».

I de to siste bøkene om Jarle Klepp, *Pixley Mapogo* (2009) og *Dette er mine gamle dager* (2011) møter vi en voksen Jarle Klepp. I *Pixley Mapogo* er Charlotte Isabell blitt 17 år og går på videregående skole. Hun har fått seg kjæreste. En svart mann som heter Pixley Mapogo som Jarle får litt for tett innpå seg. Han klarer ikke å godta at datteren har blitt voksen, og Jarle, som alltid har sett på seg selv som antirasist, lurer av seg det ene rasistiske utsagnet etter det andre. Boka handler om hvordan rasismen ligger og lurert rett under overflaten hos de fleste velutdannede, politisk korrekte nordmenn. Vi får også et gjensyn med Jarles barndomsvenn, Helge Ombo, som trenger hjelp, men Jarle er så opptatt av Charlotte Isabells «opprør» at han er den siste som oppdager det.

I *Dette er mine gamle dager* lever Jarle Klepp det glade småbarnsliv i en av Stavangers forsteder. Han har en yoga-frelst kone han elsker, to smårollinger han forguder, en platesamling han lever gjennom og en bokhylle han puster i. Stort bedre kan ikke tilværelsen bli. Men det enkle livet får en brå slutt den dagen Jarle Klepp plutselig, uten noen form for forvarsel, står ansikt til ansikt med fortiden.

Fra 2003 frem til i dag har Tore Renberg skrevet 5 bøker om Jarle Klepps liv. I 2008 sa han at Jarle Klepp var selve navnet i hans forfatterskap, han ville ikke skrive en roman igjen uten Jarle Klepp. Vi som elsker Jarle Klepp kan med andre ord bare vente i spenning på hvor fremtiden og Tore Renberg vil føre Jarle og oss.

Playlist

1. Amy Winehouse - Our Day Will Come
2. Beirut - Vagabond
3. First Aid Kit - King of the World
4. Laleh - Some Die Young
5. Cookies n Beans - Kings & Queens
6. Timbuktu - Det löser sej
7. Oskar Linnros - Från och med Du
8. Florence + The Machine - Shake It Out
9. Movits! - Na Na Nah!
10. Joshua Redin og Patty Griffin - You Got Growin' Up To Do

TEATER INSPIRERT AV TEKSTAR FRÅ

OSLO

=OSLO

Kva draumar og mål har dei som av ein eller annan grunn hamnar på sida av samfunnet? Framsyninga diskuterer ikkje narkotikapolitikk eller politiske feilgrep, men prøver heller å kikke inn og gi eit nøkternt blikk på nokre menneskeskjebnar. Skjebnar som like gjerne kunne vore våre. Speles på Det norske teatret i Oslo frå 2. mars.

Barnebøker om urettferdighet

Busstur mot urett av Frabrizio Silei

Boka Rosas buss er en billedbok om en kraftig politisk kamp og historien om Rosa Parks. Året er 1955 og Rosa Parks, en afroamerikansk kvinne, nekter å gi fra seg plassen sin på bussen i den «fargede» delen av bussen til fordel for en hvit mann som krevde det fordi den «hvite» delen var full. Aksjonene og demonstrasjonene som fulgte etter Rosa Parks handling og hennes motvilje mot å være en annenrangs borger førte til slutt til at de rasediskriminerende lovene i USA ble fjernet.

I denne barneboka er det en bestefar som forteller om denne helt spesielle bussturen. Bestefaren forteller om hans tanker rundt hendelsen

og hva han selv gjorde og ikke gjorde. Bussen står på et museum som bestefaren tar med sitt barnebarn, Ben.

Bildene til den italienske illustratøren, Maurizio A.C. Quarello forteller historien på sin egen måte. Han får frem den dystre og dramatiske stemningen som hviler over denne historien.

Pappa er sjørøver av Hans Sande

Denne boka handler om Israel-Palestina konflikten. Forfatteren har vært modig, det er ikke lett å fortelle om konflikter av denne typen i barnebøkens format og sjangerkrav. Sande klarer det til glede for noen og ergelse for andre. I konflikten sympatiserer forfatteren med Palestinerne og det er boka premis.

Sjørøverne i boka er Tuva og pappaen hennes. De kjører fra lille Norge gjennom mange land før de kommer til Palestina. Israelske soldater stopper dem og nekter dem å kjøre videre til palestinske områder selv om de bare har vann i lasten. En flaske brennevin får soldatene til å sovne og Tuva og pappaen hennes kan kjøre stille forbi. Vannet tas i mot med glede av de palestinske flyktningeleiren. Endelig får Tuvas palestinske venninne, Lamia, vanne appelsintreet sitt.

Selv om boka handler om en stor pågående konflikt har den likevel andre dimensjoner. Konflikten illustreres gjennom vann istedenfor religion.

INCENDIES / NAWALS HEMMELIGHET

av: Rebekka Jynge

Et canadisk tvillingpar, Jeanne og Simon, leser i morens testamente at faren deres som de trodde var død, er levende, og at de har en bror de aldri har møtt. Før moren deres (Nawal) tillater dem å begrave henne må de finne broren og faren sin for å levere dem et brev hver. I jakten på de fortapte familiemedlemmene drar de til Libanon og avdekker Nawals hemmelige fortid ved å trække i hennes egne fotspor. Samtidig som historien til Nawal utspiller seg parallelt med reisen til Jeanne og Simon får vi et innblikk i konflikten i Libanon på syttitallet. Andre tema i filmen er barnesoldater og flykninger. Denne Oscar-nominerte filmen er velspilt, velskrevet og utrolig spennende.

Ikke til å leve med

Det skal ikke være slik at barn som har fått en dårlig start i livet blir sviktet for andre gang. Derfor har regjeringen startet det de kaller barnevernsløftet

Audun Lysbakken,
Barne-, likestillings- og
inkluderingsminister

De fleste av oss blir litt engstelige når vi passer andres barn. Vi synes brått bilene på veien kjører for fort. Vi synes plutselig flammene i peisen slikker for høyt. Vi er engstelige for at noe skal skje med barna vi passer på. For det hadde ikke vært til å leve med. Vi orker ikke tanken på å møte en mamma eller en pappa og fortelle at noe gikk galt. Slik skal det være når det offentlige tar ansvar for barn også. Men det har ikke bare vært slik. Adresseavisen trykket nylig en artikkelserie om barnevernsbarn som har blitt misbrukt i fosterhjem, avlastningshjem eller av støttekontakter. Historiene gjør meg opprørt. Det skal ikke være slik at barn som har fått en dårlig start i livet blir sviktet for andre gang. Av dem som skulle hjelpe. Det viser at barnevernet vårt ikke er robust nok. Og det viser at arbeidet vi har satt i gang med å bygge opp tjenestene er skrikende nødvendig. For vi er i gang. Vi kaller det barnevernsløftet. Og nå begynner vi så smått å se resultatene: Flere barn får hjelp.

“Det skal ikke være slik at barn som har fått en dårlig start i livet blir sviktet for andre gang.”

Det var en del medieoppslag med slike titler for noen år tilbake. Historiene ble ofte fremstilt som om følelsesløse barnevernsansatte rev gråtende barn fra kjærlige foreldre. Jeg skal ikke mene noe om disse historiene. Men de skremte nok foreldre fra å ta kontakt med barnevernet når de trengte hjelp. Og de skremte nok skoler, barnehager og naboer fra å melde fra når de fryktet at barn ikke hadde det bra. Nå ser det ut som om dette har endret seg. Rundt 50 000 barn fikk hjelp fra barnevernet i fjor. Det er en økning på nesten 3300 sammenlignet med året før.

Halvårsrapportene fra kommunene i år viser også at vi er på rett vei. Antallet saker som barnevernet

undersøker har økt med ti prosent sammenlignet med samme periode i fjor. Økningen i mottatte meldinger til barnevernet er på åtte prosent. Vi ser at flere foreldre ber om hjelp. Og vi ser at skoler, barnehager og andre melder fra når de ser at barn ikke har det bra. Jeg er glad for å se at regjeringens barnevernsløft gir resultater. Bare i år har vi fått 400 nye stillinger i barnevernet. Men vi ser at veksten i saker også er stor. Derfor trapper vi opp innsatsen enda mer neste år. Det vil gi 70 nye stillinger.

Barnevernsløftet handler også om organisering. Vi må vurdere hvilke oppgaver kommunene og staten skal ha. Og hvilke krav som skal stilles. Et eksempel er tilsynsførerordningen. Alle barn i fosterhjem skal ha en egen tilsynsfører som passer på at de får omsorgen de trenger. Adresseavisen har vist oss at ordningen ikke fungerer bra nok. I et intervju med avisen forteller Ann Helen Nilsen om hvordan fosterfaren misbrakte henne seksuelt i fem år. Hun forteller om ulike tilsynsførere som kom og gikk. Fosterfaren ville ikke la Ann Helen og lillebroren snakke med dem alene. –Så når de spurte hvordan vi hadde det, sa vi bare at vi hadde det bra. Vi sa det samme hver gang, forteller Ann Helen. Slik skal vi ikke ha det. Derfor jobber vi nå med å bedre tilsynsførerordningen.

Departementet arbeider for fullt med den fremtidige organiseringen av barnevernet. Forslag til lovendringer vil bli sendt på høring neste år. Barnevernsløftet handler også om hvilke prioriteringer vi gjør når mor og far ikke greier å ta vare på barna sine. Mange mener barnevernet har for høy terskel for å ta over omsorgen for barn. Tidligere leder i foreningen for barnevernsbarn, Renathe Arevoll har tatt dette opp i Aftenposten: –Ingen opplever at hjelpen kom for tidlig. Alle jeg snakker med forteller at de skulle ønske de hadde blitt fjernet fra foreldrene på et tidlig tidspunkt, sier hun. På samme tid mener noen foreldre at barnevernet tar barna bort fra familien uten at det er nødvendig.

“Barns rett til medbestemmelse er svært viktig for oss i arbeidet med å gjøre barnevernet enda bedre”

På internett ligger det mange fortvilte historier fra foreldre som savner ungene sine, og som mener at barnevernet har misbrukt makten sin.

Det er et overordnet prinsipp i barnevernloven at barnets behov for beskyttelse og omsorg skal veie tyngre enn foreldrenes rettigheter. Men vi har også det biologiske prinsipp som slår fast at det beste for et barn er å vokse opp sammen med egne foreldre.

Dette er motsetninger vi må tørre å diskutere. Vi har derfor satt ned et utvalg som nå ser på det biologiske prinsippet i barnevernet. Målet er å få fram forslag som skal sikre barns rettigheter. Barns rett til medbestemmelse er svært viktig for oss i arbeidet med å gjøre barnevernet enda bedre.

For de fleste barn er det bedre å vokse opp i en familie enn på en institusjon. Vi jobber derfor med å skaffe flere fosterhjem. Fosterforeldre gjør en uvurderlig innsats for å gi barn en ny start i livet. I Adresseavisen forteller Aina hvordan det var å komme fra et dårlig fosterhjem til et godt fosterhjem. –Jeg visste ikke hva omsorg var før jeg kom dit. Hver morgen stod jeg opp til varm havregrøt med sukker og melk. Først da jeg hadde det bra, skjønte jeg hvor jævlige jeg hadde hatt det, sier hun.

Den siste tiden har vi også sett eksempler på hvordan fosterhjem ikke skal være. Vi har lest om overgrepssdomte som har vært fosterforeldre. Det skal ikke kunne skje igjen. I høst innførte vi krav om politiattest både for fosterforeldre, ansatte i barnevernet og barnevernsinstitusjoner. For når barnevernet tar ansvaret for barn skal de passes ekstra godt på. Det er slik det skal være når man ser etter andres barn. Noe annet er ikke til å leve med.

Barn på flukt

Ingvar Ambjørnsen,
Forfatter

Første gang jeg kom i kontakt med papirløse barn, var i Hamburg på midten av nittitallet. Guttunger på tretten, fjorten som solgte dop i gaten der jeg bodde. De var satt til verden av foreldre som ikke var registrert noe sted, og vokst opp i konstant angst for staten og politiet. Utenfor skolen. Utenfor helsevesenet. De hadde ikke en sjanse, og begynte å bli gamle nok til å forstå det selv.

En slik eksistens – helt utenfor alt, er det vanskelig å forestille seg i et gjenomsiktig samfunn som det norske. Det nærmeste vi kommer er de ureturnerbare. De som har fått avslag, men som av ulike grunner ikke kan sendes noe sted. Norges nye pariakaste. Men i motsetning til gateguttene i Hamburg, vet de uønskede barna i Norge at myndighetene følger dem med falkeblikk. Og at norsk politi når som helst kan komme og hente dem. På skolen, der de får lov til å gå, slik at de hver dag skal få føle på sin egen annerledeshet. Eller på mottaket. Dag eller natt. I år etter år. Mange av disse barna er født her. De snakker norsk. Deres identitet er norsk. De barna som ikke er født her, har minner fra noen av de verste diktaturene vi kjenner til – og som

våre politikere kappes om å ta avstand fra. Måten norske myndigheter behandler disse barna på, er en stor skam.

I en uttalelse fra Bispemøtet i Den norske kirke, 26. januar 2011 står det å lese: "Vi har fått en underklasse av mennesker uten rettssikkerhet og grunnleggende rettigheter som lever midt i blant oss. Noen har bodd her i nærmere tjue år. Andre europeiske land har tatt konsekvensene av tilsvarende situasjoner i sine land, og iverksatt ulike reguleringsordninger eller amnestier for å få bukt med den uholdbare, humanitære situasjonen." Jeg kom til å tenke på disse linjene, fordi jeg nettopp leste at den samme kirken har fått en bot på 93 000 kroner av selveste Staten. For en ting er at bispene er store i kjeften, det får man

tåle. Men ikke at kirketjeneren i Hinna menighet får fortsette å stå i jobb. Han er nemlig en ureturnerbar oppvigler fra Etiopia. Også andre arbeidsgivere som har

vist sin solidaritet med de aller svakeste, får nå bøter som svir. På denne måte pisker staten disse menneskene inn i svart arbeid. Dette får utspille seg under en regjering der Det Norske Arbeiderpartiet sitter med tømmene. Hva tenker LO om dette?

Listen over de "andre europeiske land" som uro-bispene sikter til, er for øvrig ganske lang, og heller pinlig for oss her oppe i pengebingen. Det viser seg faktisk at de aller fleste europeiske land har tatt til vettet når det gjelder de ureturnerbare. I Sverige lar man for eksempel nåde gå for rett, og lar 17

000 bli i 2006. Samme år lar nederlenderne 33 000 få bli. I Storbritannia behandler man 197 000 avslag på nytt, og lar 161 000 få opphold. Osv. Men i Norge her man altså store problemer med å forholde seg til fire hundre barn. Det er nesten ikke til å tro, men bare nesten. I forbindelse med 150-årsdagen for Nansens fødsel i fjor, var det enkelte som tok til orde for at disse barna, som alle har vært i Norge i mer enn tre år, skulle bli utstyrt med Nansenpass. Men de ble raskt og effektivt ignorert. Man skal være forsiktig med å blande de døde inn sammenhenger der de levende holder dom over hverandre. På en annen side har man utvist noe såpass ynkelig som vanlig kristen nestekjærlighet tidligere, uten at samfunnet gikk opp i liminga av den grunn. I 1996 ga daværende justisminister Anne Holt amnesti for barn som satt i kirkeasyl. Elleve av femten familier fikk bli i Norge. I både 2004 og 2006 viste Stortinget storsinn, og vedtok forskrifter som ga papirløse barn med lang botid opphold. Så altså: Hva er problemet nå i 2012? Misnøyen med måten disse barna blir behandlet på er stor i Kongeriket. Og den er økende. Jeg har fulgt dette nøyde de siste månedene. Det er ingen ting som tyder på at det er snakk om et blaff på Facebook. Tvert imot er det helt klart at vi etter hvert er mange som sitter og venter på å finlese den nye stortingsmeldingen som var bebudet denne måneden. Den som bærer tittelen "Barn på flukt". Der bør det helst ikke stå alt for mye svada.

Barn starter aldri krig

Konflikten i Syria blir mer kritisk for hver dag som går. FN rapporterer om at det allerede er blitt drept 5400 mennesker som følge av konflikten og kampene blir stadig blodigere. Torunn holdt nylig en appell under en markering for fred i Syria i Oslo – her kan du lese den!

Torunn Wigum Frøseth,
Leder i PRESS

Walid på 13 år fra Syria opplevd nettopp noe av det verste en ungdom kan oppleve – han mistet sin aller beste venn under demonstrasjonene i Syria. Dallal ble drept under en demonstrasjon mot regimet. Like etter flyktet Walid sammen med familien sin over grensa. Nå er han i Libanon og bekymrer seg for de andre vennene som fortsatt er igjen.

Walid har opplevd noe som føles uforståelig urettferdig. Han er nok ikke den eneste. Den siste tiden i Syria har nok skapt mange flere slike historier – vi får bare ikke høre dem. Situasjonen i Syria blir stadig mer krevende. De ikkevoldelige demonstrasjonene har pågått nå i snart et år og blir slått hardere ned på for hver dag som går. Det som gjør konflikten spesielt vanskelig for oss som står utenfor er at vi ikke får informasjon om hva som skjer i landet. Ingenting kommer ut fra Syria og ingen kommer inn. Det er en konflikt det er vanskelig å skaffe seg oversikt over. Historiene vi i Redd Barna og PRESS har hørt kommer fra de som har flyktet over grensa til Libanon. Man hører om barn som er blitt fengslet, torturert og drept i gatene. Det vitner om en uholdbar situasjon for barn.

“En hver krig er en krig mot barnet” har Eglantyne Jebb, grunnleggeren av Redd Barna sagt. Barn starter aldri krig, likevel er det de som blir rammet først. Barn og unge skal aldri stå til ansvar for krig og konflikt, men det er likevel de som mister barndommen og ungdomstida si. De siste ti årene har to millioner barn blitt drept som følge av væpnet konflikt. Barn som bor i konfliktområder har dobbelt så stor risiko for å dø før de fyller fem år som barn i fredelige utviklingsland. Også barn som ikke selv

blir drept eller skadet, opplever store traumer. Flere blir foreldreløse, bortført eller etterlatt. Familier flykter fra hjemmene sine. Mange sliter med store psykiske skader knyttet til vold, fattigdom eller tap av sine nære. Barn er alltid de første som blir påvirket av krig og det er de som blir hardest rammet.

I 2010 var det 30 ulike kriger og væpnede konflikter i verden. Man kan anta at den arabiske våren har ført til at antallet har økt. De aller fleste konfliktene i verden i dag foregår innad i land. Det vil si at kampene ikke lengre skjer på slagmarker – de skjer der barn bor. Siden 1990 har 90 % prosent av de som har dødd i konflikter vært sivile, 80 % av dem igjen har vært kvinner og barn.

Barn i konfliktområder mister mulighetene sine. Et godt eksempel på det er skole. Halvparten av de barna som ikke får gå på skole i dag bor i områder med krig og konflikt. I krig blir skoler brukt til alt det de ikke skal brukes til, og dette skjer også i Syria. Når barn ikke får gå på skole, mister de ikke bare et viktig holdepunkt i hverdagen, de blir også enkle ofre for militær rekruttering og utnyttning. For landene barna bor i, betyr dette at en hel generasjon blir stående uten utdanning. Dette gjør oppbyggingen av landet vanskeligere når krigen er over.

Det er ikke bare under krigen at barn blir hardt rammet. Når det endelig blir fred ser man alvorlige ettervirkninger. Den psykologiske påvirkningen krigen har hatt på både barna og de voksne i landet gjør hverdagene vanskelig i lang tid. Barn reagerer ulikt på krig og konflikt, men alle tar skade av det.

Krig skaper problemer som fattigdom, død, dårlig økonomi, mangel på rent vann og elektrisitet og sanitære problemer i mange år etter at alt har blitt rolig. Dette fører igjen til oppgitte og utslitte foreldre, som knapt kan møte familiens nødvendige

behov. Av verdens 20 fattigste land har 16 opplevd borgerkrig i de siste 15 årene. Det forteller at en krig rammer langt større og hardere enn det som er åpenbart.

Vi vet at en verden der barn og unge har det bra, er en verden som er bra for alle. Barn vet selv hva som er best for barn og de har både vilje og rett til å kjempe for dette. I januar skrev Aftenposten om 16 år gamle Muheeb al-Masri som under ikke-voldelige demonstrasjoner i Syria ble skutt i

magen av sikkerhetsstyrkene. Han demonstrerte med rundt 50 andre i Deraa, som omtales som byen der gnisten til opprørene i landet ble tent. Her er det blitt rapportert om barn som deltar aktivt i protestene mot regimet med klare krav

om demokrati og rettferdighet. De vil ha et samfunn hvor man kan snakke fritt. Muheeb er ikke redd – han sier han har brutt gjennom fryktens mur. Han vil ut for å demonstrere når han blir utskrevet fra sykehuset og han frykter ikke for å bli arrestert – han tror han kommer til å bli drept.

Det er nettopp disse historiene om uredde og rettferdighetssøkende ungdom som har prega den arabiske våren. Ungdom på jakt etter et samfunn hvor de vet at de vil ha det bra. Ungdom med et brennende engasjement og en enorm tro på at de kan skape endring. Men for at nettopp disse ungdommene skal få oppleve det landet de kjemper for må noe skje i Syria med en gang, for barn og unge der tar for stor skade av den voldelige konflikten. Alle parter må stanse volden mot barn og unge umiddelbart. Væpnede konflikter har enormt skadelige konsekvenser for barn, enten de rammes direkte eller opplever at andre utsettes for vold. Dette skader dem for resten av livet.

Barn starter aldri krig. Men likevel er det de som blir rammet hardest. Det er også barn som tør å stå imot krigen. Nå er det på tide at verdenssamfunnet står på barna sin side mot krigen. Vi må gi dem det de har rett på og det de krever – fred og en framtid!

Asylbarna – foreldrenes bagasje eller mennesker med egen verdi?

Såkalte ”medfølgende barn” representerer en liten, men svært viktig gruppe barn i Norge. Disse blir systematisk fratatt sin rett til beskyttelse og utvikling.

Aina Basilier Vaage,
Overlege, Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk, Stavanger Universitetssykehus

Rettigheter barn har i følge barnekonvensjonen blir regelmessig og åpenlyst tilsidesatt av såkalte ”innvandringspolitiske hensyn”. Dette er et fenomen som forklares og forsvares politisk i mange sammenhenger. Det argumenteres med at barnas problemer er foreldrenes ansvar – altså at foreldrene ikke kan spekulere i barnas situasjon for å oppnå personlige goder, som oppholdstillatelse. Det er sagt at det norske samfunn må beskytte seg mot ”falske flyktninger”.

Forskjell på flyktninger og asylsøkere?

I media omtales de to gruppene svært forskjellig, som verdig trengende (flyktninger), versus lykkejegere (asylsøkere og papirløse). Gjennom mange års klinisk arbeid og forskning, som overlege i barne- og ungdomspsykiatri med flyktning- og asylbarn som hovedarbeidsfelt, ser jeg dette fra en annen vinkel. Og det jeg ser skremmer meg. Forskning har dokumentert at både flyktninger og asylsøkere i omtrent like stor grad er traumatisert og torturert. Barn av flyktninger og asylsøkere har like store psykiske problemer i mottakslandet. Det betyr, slik jeg forstår det, at det ikke er så stor forskjell på de to gruppene som den offentlige diskurs vil ha det til.

Verdig trengende

Uansett foreldrenes bakgrunn for å søke asyl i Norge, er barna aldri annet enn verdig trengende. Det finnes ikke falske flyktningbarn, for barna har aldri selv valgt å flykte. Hva betyr det i et barns liv å komme til Norge som del av en asylsøkerfamilie? Det betyr at de sammen med foreldrene søker trygghet, å bli behandlet med respekt og verdighet. Barna er en del av familiens flukthistorie, og de er redde for retur til hjemlandet. De første norske ordene asylbarna lærer er ”å få positiv” (dvs. å få innvilget asylsøknaden) eller ”å få

kommune”. Dette er ord som ikke er helt vanlige i norske barns vokabular.

Utvikling på vent

Ventetiden på behandling av asylsøknad og anke(r) er en stor psykisk prøvelse for både voksne og barn. Livet settes på vent, barnets utvikling settes på vent. For dem er det lite vits i å satse på fremtiden ettersom den kontrolleres av de som har makt til å bestemme over liv og død, over opphold eller retur. Etter kort tid i landet blir Norge barnas hovedtilknytning. Hjemlandet blir fjernere, morsmålet svakere, norsk tar over, barnehage og skole blir barnas viktigste arena for overlevelse i

psykisk forstand, og heldigvis for det. Men med tiden sniker det seg andre elementer inn i bildet. ”Hvor lenge skal vi vente? Er vi uønsket? Hva er galt med oss? Hvorfor får vi ikke være som de andre barna i Norge?” Uten penger til bursdagsgaver til venner, uten mulighet til å delta i de samme aktiviteter som andre barn blir barna en marginalisert pariakaste utenfor samfunnet.

Hva sier barna til meg?

”Hva er vitsen med skole når vi ikke vet om vi får bli i landet? Jeg gidder ikke lære eller gjøre lekser lenger, livet mitt er jo ikke noe verdt, jeg kan like godt dø.” Konsekvensene av at livet settes på vent, er svært alvorlige for barnas utvikling, psykiske helse og livskvalitet. Barn blir deprimerte, aggressive og/eller passive og plages med angst. Veien er kort til store psykiske vansker, rus og kriminalitet når menneskeverdet oppleves å bli fratatt dem – når rammene for livet er så trange, og mulighetene for en framtid i trygghet er så små.

Hjernen påvirkes

For barn betyr langvarig oppvekst under stressede betingelser en fare for utvikling av nevrofysiologiske endringer. Det er fordi hjernen påvirkes og skades av et liv i stress over tid. Dette kommer i tillegg til det vi ser av posttraumatiske symptomer, depresjon, angst og store søvnvansker.

Helseskader for to generasjoner

Dagens asylpolitikk, der barn må oppholde seg i Norge over tid i usikkerhet for hva som skal

skje, med stressede, engstelige og ofte traumatiserte foreldre medfører helseskader for to generasjoner – både foreldrene og barna. Barn skades for livet under den nåværende asylpolitikken, mens vi diskuterer regelverk og returordninger i redsel for at asylsøkere skal strømme over grensene og ta til seg av våre velferdsgoder.

Barnas situasjon er avgjørende

Hva må gjøres? Regelverket må ivareta barnas situasjon som uskyldige medlidende. Hvis det ikke er mulig å avgjøre asylsaken i løpet av kort tid, som maksimalt to år, må barnas situasjon være avgjørende for hva som skjer. Vi kan ikke ha et regelverk som skader barn av redsel for at ”uverdig trengende” skal få urettmessig opphold.

Traumatiseres ytterligere

Hvis og når konklusjonen blir at barna/familien skal ut, hvordan bør det skje? Jeg har på nært hold sett dagens ordning. Far ble uttransportert uten at barna fikk tatt farvel, noe som er en enorm påkjenning for tre traumatiserte småbarn. To av disse barna var pasienter ved barnepsykiatrisk poliklinikk. Stor angst og usikkerhet preget mor og døtre, men de begynte å fatte mot da politiet sto på døren en nattetime. Politiet vekket opp mor og barn og gav dem to timer på å pakke eiendelene sine. Barna var allerede preget av alvorlig traumatisering i hjemlandet og i Norge, og så kom dette. De sov ikke godt fra før, hva nå? Dagens situasjon legger med andre ord traume til traume. For hver hendelse øker påkjenningen for et barn. Betyr det noe for oss?

Ikke klok av skade

Psykolog Dagfinn Winje, som var sentral i arbeidet med ulykken i Måbødalen, da en skolebuss kjørte i fjellveggen, sa ved en anledning følgende: ”Av skade blir man ikke klok, av skade blir man først og fremst skadet.” Vi har i dag en asylpolitikk som – sannsynligvis utilsiktet – skader barn for livet. Skal det fortsette å hefte ved oss – en nasjon som krever at andre skal følge menneskerettigheter og barnekonvensjon, men som ikke bryr oss om våre egne barn? Eller har vi problemer med å identifisere oss med barna? Er de ikke ”våre barn”? La oss granske oss selv og bidra til verdighet, også for asylbarna!

Asylbarna lider under trippel belastning:

- 1) De er selv traumatisert, før og under flukten. Om de ikke er direkte involvert i traumatiske hendelser vet vi at for barn er trussel mot foreldrene like skadelige som direkte skade mot dem selv.
- 2) De lever med foreldre som er traumatiserte, stressede, deprimerte, engstelige. Traumatiserte foreldre har ofte mindre overskudd til å være trygge for sine barn, deres kamp for egen overlevelse blir hovedfokus. Barna lider under det.
- 3) Livsvilkår som asylsøker i Norge er en stor påkjenning. Forskning viser at traumer påført i eksil, som asylsøker, er mer skadelig for den psykiske helsen enn krigsopplevelser i hjemlandet, uten at det betyr at fortidens traumer er uten betydning.

Bestemødre kjemper for fred

Hver onsdag i ti år har en gruppe engasjerte bestemødre delt ut fredsløpesedler foran Stortinget i Oslo. Målet er å vekke nordmenn fra velferdsbobla, og få dem til å åpne øynene for hva som skjer i resten av verden.

Beatriz Jaquotot,
Medlemssekretær i
PRESS

Vår verden ligger snart i ruiner hvis ingen gjør noe. Og det er i de ruinene barn og unge må vokse opp i, forteller Marit Brekke (65).

Det er fire år siden hun meldte seg inn i Bestemødre for fred, og fikk en verdig ildpølse utenfor Stortinget i pøsende regn og vindstorm. Marit ville opprettholde det politiske engasjementet som har fulgt henne hele livet. Derfor står hun nå utenfor Stortinget å deler ut "fredsløpesedler" – hver eneste onsdag, sammen med nærmere tyve eldre kvinner.

- Det er verdens barnebarn som er drivkraften vår, og som gjør at vi står her ukjentlig, til tross for alle utfordringer. Det er de som lider mest i krig, men så er det jo også nettopp de som kan forandre verden, fastslår Brekke.

Norge fomler i blinde

Bestemødre for fred ble stiftet i 2003, men har sine røtter i Bestemødre mot Atomvåpen. Siden den gang har målet om å vekke sovende og passive nordmenn fra velferdsboblen bare blitt sterkere, og sterkere. Og selv mener Marit Brekke at fredsbevegelser som Bestemødre for fred er viktigere i dag, enn noen gang tidligere.

- De ulike krigene som herjer rundt om i verden i dag er som tv-spillene; kaldblodige, grusomme og brutale. Stadig flere uskyldige sivile som barn og unge rammes, og Norges gjentatte rolle i dem er uforklarlige. Blinde i USAs lomme angriper vi land som aldri har gjort oss noe vondt. Og det uten at noen setter spørsmålsteget ved det, forteller hun og viser blant annet til Norges rolle i krigen i Afghanistan og som våpendistributør rundt om i verden. Men selv om arbeidet Bestemødre for fred gjør både

er nødvendig og viktig er det ikke bare-bare å være en fredsforkjempende bestemor. Utfordringene er mange, og de er heller ikke små. Om Norges harde og tilsynelatende evigvarende vinter ikke er motstand nok for de eldre kvinnene, er også folks likegyldighet og uvitenhet et stort hinder å overvinne.

- Vi har det altfor godt her i Norge. Mange sliter derfor til tider med å klare å forstå omfanget og realiteten i det som skjer ellers i verden. Og så er det så mye grusomhet på en gang, så utrolig og altfor mye. Da er det ofte lettest å bare lukke øynene, og velge å ikke se lenger enn sin egen nesetipp, sier Marit.

"Hvor er vaflene?"

At det både er vanskelig og krevende å engasjere og opplyse folk om annet enn det man får servert på kveldsnytt, legger hun ikke skjul på. Travle nordmenn på Karl Johan løper stadig forbi uten i det hele tatt å få øyekontakt med bestemødrene som kjemper for en så viktig sak. Verst av alle er visstnok likealdrede menn. Og så finnes det selvfølgelig også de som faktisk tar seg tiden, men velger å møte fredsbevegelsen med hendene på fanget og den uunngåelige kommentaren "Åh, bestemødre som vil ha fred! Nåmin, så søtt da!" Eller selvfølgelig; å etterspørre vaflene.

- Vi er nok litt av samme ulla som ungdomsorganisasjoner – sliter litt med å bli tatt på alvor. Enten så er man for ung til å kunne mene noe, eller så er man for gammel til å kunne klare noe. Mange insisterer jo på at arbeidet vårt ikke er til noen nytte, men vi velger å tro annerledes. Kanskje vi ikke klarer å overbevise hele Norge, men kanskje når vi én. Og én er bedre enn ingen, insisterer Marit.

Mottok fredspris

Heldigvis er det likevel mange som har trua, og som både anerkjenner og støtter bestemødrenes kamp. I fjor mottok nemlig Bestemødre for

fred Fredsinitiativets første fredpris under fredsmarsjen mot NATOs krig i Afghanistan. Dette ble en betydningsfull anerkjennelse for damene utenfor Stortinget – som selv deler ut en årlig fredspris.

Men uansett hvor fint det er med priser, heder og ære, er det likevel én ting Marit og bestemødrene setter mest pris på, og som skaper størst glede; ungdommen de snakker med på gaten.

- Det lyser opp hele dagen vår når unge mennesker stopper opp og vil snakke med oss. De er fremtiden, og det er jo nettopp de vi gjør dette for. Da er det ekstra gøy når de viser entusiasme og forteller at dette vil de få med både mor og bestemor på – som faktisk ender opp med å ta kontakt, sier Marit.

Oppfordrer eldre til å engasjere seg

Personlig mener hun at flere eldre burde engasjere seg – ikke bare for budskapets skyld, men også for helsa. Selv om bestemødrenes bakgrunn på mange områder er helt ulike, deler de fleste en felles historikk som både politisk aktive og aktive i arbeidslivet. Derfor mener Marit det både er viktig og godt for eldre å engasjere seg, slik at de kan fortsette å aktivt jobbe og kjempe for noe, selv om pensjonisttilværelsen har slått rot.

Innad i gruppen er derfor trygghet, lojalitet og frihet for uenighet viktige begreper, og det er stort fokus på inkludering og på å ta vare på hverandre. Så selv om ingen av bestemødrene var nære venninner på forhånd, har de blitt viktige støttespillere i hverandres liv med tiden.

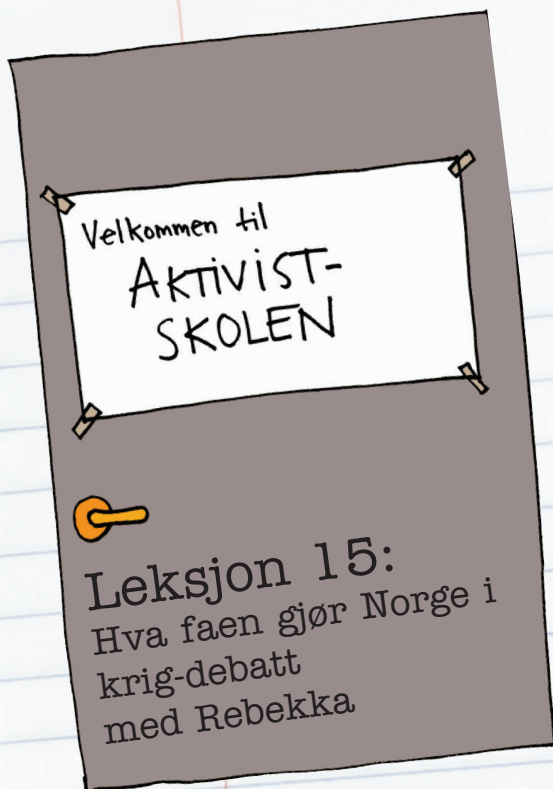
- Vi er nok hverandres motivasjonskraft på mange måter. Den eldste av oss er 82 år, og er samtidig også den mest aktive – på plass hver eneste onsdag! Sånt holder engasjementet til oss andre oppe, forteller Marit.

- Og så har vi det jo så innmari gøy da, smiler hun.

Sist vektlegger Marit at selv om fredsbevegelsen kaller seg Bestemødre for fred, er det flere hjertesaker damene kjemper for, som både klima, barnevernproblematikk – og matproduksjon. Og viktigst av alt er det å formidle at det, til tross for navnet, verken er noe krav om at man må være bestemor – eller eldre, for å være med.

- Det viktigste er å engasjere seg! Og engasjement, har ingen aldersgrense.

Norge har blitt et foregangsland for menneskerettighetene verden over. Norge blir sett på som en fredsnasjon. Et fredelig land som respekterer nabolandene, har et velfungerende demokrati som gir mye penger til bistand. At Norge er et av landene som produserer mest våpen i forhold til innbyggertall er vanskelig å forestille seg for mange. Vi skjønner heller ikke hva faen Norge gjør i krig. Dessverre virker ikke norske politikere interesserte i å forsvare det heller. Som om det var en selvfølge at det norske militæret også må ut for å drepe en gang i blant. Det var kanskje litt enkelt sagt og litt vel satt på spissen, men hvem står klar til å svare på disse spørsmålene? Utenriksdepartementet? De er for opptatt av å svare i diplomatiske vendinger og vil alltid presisere at norske styrker er med i fredsbyggende arbeid i Afghanistan. Partiene? De er for opptatt med å være i opposisjon til de andre partiene enn å svare ordentlig for egen politikk og kan komme til å ta avgjørelser som svekker deres eget fundament og tillit. Som for eksempel Sosialistisk Venstreparti, som i fjor gikk inn for å bombe Libya. Så tilgi oss for at vi er barnslige og spør «Hva faen gjør Norge egentlig i krig?», men inntil vi får et svar, et ordentlig svar, synes vi det er på sin plass.

1. Sett av tid og sted for en temakveld.

Send invitasjoner til ungdomspolitikere. Prøv å finn et kult sted som folk får lyst til å dra til: Et konsertlokale, en kafé med scene, sentralt bibliotek, et studentsamfunn, litteratur-hus. I små samfunn, kan det være en idé å låne en annen organisasjon sitt lokale.

2. Skap diskusjon blant ungdom i ditt nærmiljø om Norges rolle i krig og verden generelt.

Kartlegg hvor dere vil dra for å snakke med unge folk for å sjekke ut hva de lurte på om Norges rolle i krig og verden for øvrig. Det kan være lurt å dra til skoleklasser (samfunnsfagklasser spesielt), ungdomsklubber/ øvingslokaler, ungdomspartier osv. Tenk hvor deres venner er i deres nærmiljø! Husk: Heng opp plakater alle steder dere drar.

3. Vær aktiv på twitter-konto
Bruk twitter-kontoen @hvafaen-
norge. Her kan man sende inn og lese
spørsmål og kommentarer.

4. Hva gjør Norge i verden-kveld!
Ungdom i nærmiljøet er publikum, ungdom-
spolitikere er i panelet. PRESS har spørsmålene
fra ungdom i nærmiljøet, twitter og egne
spørsmål. Alle i panelet får 3 min til å snakke
kort om hva de mener er Norges rolle i krig og
verden forøvrig og hvor de mener Norge bør
være om 10 år. Publikum får stille spørsmål/
komme med kommentarer. Panelet får svare på
det samme spørsmålet som kvelden åpnet med,
denne gangen via ett slagord.

HVA ⚡ # @ * !! GJØR NORGE I KRIG?

Hvor er Norge nå?
- hvor er vi om 10 år?

Hva lurer du på om Norges rolle i verden?
- send spørsmål til @hvafaennorge

5. Mat og diskusjon!

Ha bestilt mat på forhånd, slik at man hygge seg og
fortsette å diskutere hvis man vil.

Oppslags- tavla

Husk:
Betal medlemskontingenten!
Er du allerede medlem
kan du betale ved å
sende BETAL til 2090
(Fra ditt eget nummer)

Har du lyst til å være med til
Raufoss våpenfabrikk tirsdag
20. mars?

Du kan bli en av de heldige som
kan få innsikt i norsk
våpenindustri.

- Send en mail til rebekka@
press.no med navn, alder og
bosted.

- G** I hvilken del av Storbritannia er Cardiff hovedstad?
- U** Hva er Batmans borgerlige navn?
- H** Hvilket oldtidsrike kalte seg selv for Haktupah, eller "bostedet til Ptahs legeme"?
- KL** I hvilken takt spilles musikken til en spansk bolero?
- NV** Hvilken farge er isokramisk film følsom for?
- SF** Hvilket tall pryder den svarte biljardkula?

Spain, Wales, Egypt, tre fjerdels takt, rød, litt

2012

January	February
Wk M T W T F S S	Wk M T W T F S S
52 1 2 3 4 5 6 7 8	5 6 7 8 9 10 11 12
1 2 3 4 5 6 7 8	13 14 15 16 17 18 19
2 9 10 11 12 13 14 15	20 21 22 23 24 25 26
3 16 17 18 19 20 21 22	
4 23 24 25 26 27 28 29	
5 30 31	

March	April
Wk M T W T F S S	Wk M T W T F S S
9 1 2 3 4	13 1 2 3 4 5 6 7 8
10 5 6 7 8 9 10 11	14 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
11 12 13 14 15 16 17 18	16 17 18 19 20 21 22
12 19 20 21 22 23 24 25	17 23 24 25 26 27 28 29
13 26 27 28 29 30 31	18 30

May	June
Wk M T W T F S S	Wk M T W T F S S
18 1 2 3 4 5 6	22 1 2 3
19 7 8 9 10 11 12 13	23 4 5 6 7 8 9 10
20 14 15 16 17 18 19 20	24 11 12 13 14 15 16 17
21 21 22 23 24 25 26 27	25 18 19 20 21 22 23 24
22 28 29 30 31	26 25 26 27 28 29 30

July	August
Wk M T W T F S S	Wk M T W T F S S
26 1	31 1 2 3 4 5
27 2 3 4 5 6 7 8	32 6 7 8 9 10 11 12
28 9 10 11 12 13 14 15	33 13 14 15 16 17 18 19
29 16 17 18 19 20 21 22	34 20 21 22 23 24 25 26
30 23 24 25 26 27 28 29	35 27 28 29 30 31
31 30 31	

September	October
Wk M T W T F S S	Wk M T W T F S S
35 1 2	40 1 2 3 4 5 6 7
36 3 4 5 6 7 8 9	41 8 9 10 11 12 13 14
37 10 11 12 13 14 15 16	42 15 16 17 18 19 20 21
38 17 18 19 20 21 22 23	43 22 23 24 25 26 27 28
39 24 25 26 27 28 29 30	44 29 30 31

November	December
Wk M T W T F S S	Wk M T W T F S S
44 1 2 3 4	48 1 2
45 5 6 7 8 9 10 11	49 3 4 5 6 7 8 9
46 12 13 14 15 16 17 18	50 10 11 12 13 14 15 16
47 19 20 21 22 23 24 25	51 17 18 19 20 21 22 23
48 26 27 28 29 30	52 24 25 26 27 28 29 30
	1 31

Handwritten notes on the calendar include:

- Internasjonal dag mot rasediskriminering
- Internasjonal dag for vann
- Aksjonsuke for speak out med ChargeMakers
- Verdens dag mot barnarbeid
- SPØNNERLEIR
- Internasjonal dag for demokrati
- Internasjonal fredsdag
- Globaliseringskonferansen
- Barnkonvensjonens BUKSDAG
- Verdens helse
- Aksjonsuke for speak out
- Landsmøte
- Verdens dag for flyktninger
- Sortingsmelding i om barn på Aukt?
- Internasjonal ungdomsdag
- Den internasjonale barnedagen markeres i Norge
- Statsbudsjett
- Verdensdag for psykisk helse
- FN-dagen
- Verdens AIDS-dag

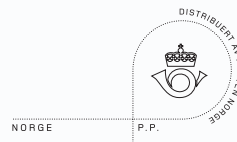
Et samfunn som ikke tar vare på **barns rettigheter**

Engasjer deg!
Vi arrangerer
sommerleir fra
9. - 14. Juli

**Kom på PRESS sin
sommerleir - bli med
på å forandre verden**
Her vil du lære mer om
asylbarns rettigheter,
rettighetsbrudd for
barn i krig og aktivisme,
samtidig som du soler
deg, bader, spiser is og får
nye venner. Vi lover deg
kule verksteder,
bra innledninger,
debatter, konserter
og mye annen moro!

B

Retur:
PRESS - Redd Barna Ungdom
Pb 6902 St. Olavs plass
0130 Oslo

MAKE

LOVE

NOT

LOOPHOLES